

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 38/07-57

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. apríla 2008 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Lubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Milana Ľalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti L. B., H., kandidáta na primátora mesta H., zastúpeného advokátom JUDr. M. M., B., pre nezákonnosť a neústavnosť volieb primátora mesta H. konaných 2. decembra 2006, za účasti JUDr. M. Z., H., takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. B. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením č. k. PL. ÚS 38/07-19 z 2. mája 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť L. B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. M., za účasti

JUDr. M. Z. (ďalej aj „odporkyňa“), doručení ústavnému súdu faxom 12. decembra 2006 a poštou 14. decembra 2006, ktorou podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) namietal neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta H. konaných 2. decembra 2006.

Zo sťažnosti v spojení so zápisnicou mestskej volebnej komisie z 2. decembra 2006 o výsledku volieb a z pripojených príloh vyplýva, že sa sťažovateľ ako kandidát č. 1 a odporkyňa ako kandidátka č. 4 uchádzali vo voľbách primátora mesta H. o funkciu primátora.

Volebný obvod mesta H. pozostával z 8 volebných okrskov. Počet voličov zapísaných vo volebných zoznamoch bol 6 413, obálky boli vydané 3 209 voličom, odovzdaných bolo 3 208 obálok, počet platných hlasov odovzdaných vo voľbách primátora bol 3 152. Počet platných odovzdaných hlasov sťažovateľovi bol 1 386 a odporkyňi ako víťaznej kandidátke 1 550. Rozdiel medzi počtom platných hlasov odovzdaných pre sťažovateľa a pre odporkyňu ako víťaznú kandidátku bol 164 hlasov.

Porušenie ústavnosti a zákonnosti volieb primátora mesta H. vidí sťažovateľ v tom, že v čase volebného moratória v zmysle zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) došlo k nezákonnému vedeniu volebnej kampane v prospech odporkyne, proti ktorej sťažnosť smeruje, a to v takej intenzite a rozsahu, že touto volebnou kampaňou došlo nielen k závažnému porušeniu volebného zákona, ale aj k porušeniu čl. 30 ods. 4 a čl. 31 ústavy.

Sťažovateľ skutkovo vymedzil porušenie volebného moratória tvrdením, že vo voľbách na primátora mesta H. došlo ku kupovaniu hlasov voličov, pretože za voľbu odporkyne ako kandidátky č. 4 bola voličom vyplatená suma 200 Sk. V sťažnosti sťažovateľ uviedol: *„Podľa konkrétnych výpovedí jednotlivých voličov ich dňa 2. 12. 2006, t. j. v deň volieb vzali iné osoby autá, dali im papierik s číslom 4, povedali im, aby volili číslo 4, ak chcú 200,- Sk a ponúkali im aj jedlo, ktorým ich pohostili potom, čo už odvolili a to v dome na P. ulici v H.“*

Sťažovateľ k sťažnosti okrem iného pripojil zápisnicu mestskej volebnej komisie z 2. decembra 2006, hlasovací lístok pre voľby primátora mesta H., písomnosť s menami kandidátov a s rukou napísanými slovami „PRIMÁTOR 4“, výpovede troch svedkov (Z. K., M. K. a J. K.) zaznamenané na DVD nosiči s pripojeným prepisom týchto výpovedí a ich úradným prekladom z maďarského jazyka do slovenského jazyka v spojení s čestnými vyhláseniami o pravdivosti ich výpovede.

Sťažovateľ v sťažnosti označil nehnuteľnosť, kde sa uskutočnilo pohostenie pre uvedených voličov, ako aj vlastníka tejto nehnuteľnosti – R. K., ktorého zároveň označil aj ako organizátora volebnej kampane.

Prílohou k sťažnosti je aj 44 listín označených ako „*PRÍLOHA SŤAŽNOSTI, Zoznam a podpisy navrhovateľov/sťažovateľov:*“ s osobnými údajmi a podpismi 919 osôb (ďalej aj „sťažnosť nespokojných občanov“). Ku každej z týchto listín je súčasne voľne pripojená listina s textom v slovenskom jazyku aj maďarskom jazyku takého znenia: „*Svojím podpisom vyjadrujeme nespokojnosť s nedemokratickým priebehom komunálnych volieb v meste H., ktoré sa konali dňa 2. decembra 2006. Odmietame výsledok volieb na post primátora mesta H., ktorý bol dosiahnutý nečestným spôsobom.*“

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uviedol: «*Táto... volebná kampaň mala masový charakter a netýkala sa len voličov, ktorých čestné prehlásenia sťažovateľ pripája, ale jej organizátori takto „zorganizovali“ účasť cca 400 oprávnených voličov prevažne rómskej národnosti.*» Podľa sťažovateľa «*v rámci volebnej kampane, ktoré robia z voličov „pochodujúce hlasovacie lístky“, ktoré nikdy doteraz nevyužili svoje volebné právo a ktoré idú voliť len preto, že ich privezú k volebnej miestnosti, odvezú späť, pohostia, vopred im sľúbia a následne im po uskutočnení volebného aktu dajú 200,- Sk, ak budú voliť určeného kandidáta/tov, je jednoznačným ovplyvňovaním výsledku volieb v prospech určitého kandidáta, v tomto prípade kandidáta, proti ktorému sťažnosť smeruje. Rozdiel v počte hlasov vo výške 164 pritom poukazuje na to, že cielená a nezákonná volebná kampaň zabezpečila kandidátovi, proti ktorému sťažnosť smeruje, víťazstvo vo voľbách primátora H. dňa 2. 12. 2006*».

Uvedené skutkové vymedzenie porušenia zákonnosti a ústavnosti volieb primátora mesta H. v spojení s rozdielom hlasov medzi odporkyňou ako víťaznou kandidátkou a sťažovateľom v počte 164 poukazuje podľa sťažovateľa na závažné porušenie volebného zákona, ktoré nepochybne reálne ovplyvnilo výsledok volieb.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyhlásil voľby primátora mesta H. konané 2. decembra 2006 za neplatné, prípadne navrhol vydať nález, ktorým ústavný súd zruší voľby primátora mesta H. konané 2. decembra 2006.

Podaniami doručenými ústavnému súdu 21. decembra 2006, 9. marca 2007 a 23. apríla 2007 sťažovateľ doplnil sťažnosť výpoveďami ďalších piatich svedkov zaznamenaných na DVD nosiči, prepisom týchto výpovedí a čestnými vyhláseniami svedkov o pravdivosti ich výpovede. Išlo o svedkov J. L., P. L., Klaudiu L., P. L. st. a Ž. L.

Sťažovateľ v rámci svojich doplňujúcich podaní predložil ústavnému súdu aj výpoveď G. S. zaznamenanú na DVD nosiči, v ktorej uviedol, že „A. K. a G.“ prišli za ním v deň volieb, aby išiel hlasovať a volil „číslo 4“, za čo dostane 200 Sk a guláš. Keďže s týmto návrhom súhlasil, odviezli ho autom k volebnej miestnosti, kde volil číslo 4, za čo následne dostal sľúbenú odmenu. Sťažovateľ predložil aj čestné vyhlásenie svedka o pravdivosti jeho výpovede zaznamenatej na DVD nosiči.

Ústavnému súdu bola predložená aj zápisnica o trestnom oznámení sťažovateľa z 15. decembra 2006 v súvislosti s jeho podozrením, že vo voľbách došlo k spáchaniu trestného činu „*podplácania*“, v ktorom ako svedkov udalostí týkajúcich sa porušovania volebného moratória uviedol M. K. a P. O.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľa 8. júna 2007 a 25. júna 2007 vyjadrila odporkyňa, ktorá uviedla: „*S volebnou sťažnosťou sťažovateľa sa nemôžeme stotožniť... k skutkovému dôvodu uvádzanému sťažovateľom (t. j. organizácia masívnej kampane v prospech víťaznej kandidátky JUDr. M. Z. spojenej s kupovaním hlasov prevažne z prostredia osôb rómskej národnosti) nemožno vôbec prisvedčiť, keďže tento*

skutok (tak ako je opísaný sťažovateľom) sa vôbec nestal a skutkové tvrdenia uvádzané sťažovateľom nie sú podopreté (dôveryhodnými) dôkazmi a vo vzájomnej súvislosti nevytvárajú ani logickú niť (resp. spojitosť).“

Vo vzťahu k výpovediam Z. K., M. K. a J. K. odporkyňa uviedla: *„Tieto osoby neboli nezainteresované na výsledku volieb v prospech zjavnej favorizácie sťažovateľa (napr. jednému z týchto osôb bol pridelený sociálny byt za pôsobenia sťažovateľa ako primátora v predchádzajúcom volebnom období)“.*

K výpovedi J. L., P. L., K. L. a Ž. L. odporkyňa uviedla, že *„sa jedná o priamych susedov sťažovateľa, ktorí s ním majú dobré susedské vzťahy, a ktorí volili sťažovateľa a vzhľadom na tieto okolnosti je potrebné hodnotiť ich výpovede“.*

Odporkyňa k výpovedi G. S. uviedla, že *„do jej kancelárie sa bez predvolania dostavil G. S..., ktorý prehlásil, že približne pred dvoma mesiacmi tohto roku a potom niekoľkokrát za sebou ho navštívili L. B. a M. K. (t. j. sťažovateľ a bývalý zástupca primátora) na ulici R. v H. a v jeho domácnosti mu ponúkali finančné prostriedky, aby svedčil, že dostal finančné prostriedky od kandidátky č. 4 JUDr. M. Z. a za to mu ponúkali 100.000,- Sk aj ošatenie za podmienky, že sa nechá nahrať na kameru aj so svedkami, ktorí budú svedčiť to isté“.* K svojmu vyjadreniu odporkyňa priložila aj úradný záznam o uvedenej skutočnosti a čestné vyhlásenie G. S. z 20. júna 2007 podpísané aj svedkami M. S. a T. S.

K osobe R. K. a tvrdeniam o jeho postavení organizátora nezákonnej kampane odporkyňa uviedla, že R. K. bol kandidátom na poslanca za koalíciu Smer, HZDS, SNS. Táto koalícia mala vo voľbách na primátora mesta H. vlastného kandidáta (Ing. J. J.), a preto je podľa nej nelogické, aby ju akýmkoľvek spôsobom v rámci volebnej kampane podporoval. Ako dôkaz pripojila k svojmu vyjadreniu volebný plagát koalície Smer, HZDS, SNS a čestné vyhlásenie R. K. potvrdzujúce jej tvrdenie. Odporkyňa taktiež poukázala na skutočnosť, že v prípade, ak by bolo pravdivé tvrdenie sťažovateľa, že približne 400 osôb prevažne rómskej národnosti bolo ovplyvnených kupovaním hlasov v prospech kandidátov uvedených na písomnosti, nemohlo by podľa nej byť problémom, aby bol za poslanca

mestského zastupiteľstva zvolený aj R. K. (podľa sťažovateľa organizátor tejto kampane), ktorý bol dokonca kandidátom rómskej národnosti a potreboval na svoje zvolenie menší počet hlasov, ako bolo potrebné získať na funkciu primátora.

K sťažnosti nespokojných občanov odporkyňa uviedla, že *„neuviedli konkrétne, v čom mal spočívať nedemokratický charakter priebeh volieb... nepotvrdili tvrdenia sťažovateľa o tom, že dochádzalo k volebnej agitácii osôb kupovaním ich hlasov, resp. že boli organizované masové akcie v prospech kandidátky č. 4... Podľa nášho názoru sa jedná o občanov, ktorí boli nie spokojní s nedemokratickosťou volieb, ale s výsledkom volieb, v čom vidíme podstatný rozdiel“*.

II.

A. Skutkové zistenia

Ústavný súd vykonal vo veci dokazovanie oboznámením sa s obsahom listín tvoriacich prílohu sťažnosti a jej doplnení, listín tvoriacich prílohu vyjadrenia odporkyne, ako aj s obsahom pripojených výpovedí svedkov na DVD nosičoch. Oboznámil sa s trestným oznámením podaným sťažovateľom v predmetnej veci, ako aj s uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Komárne, odboru skráteného vyšetrovania sp. zn. ČVS: ORP-8/OSV-KN-07-Fk o odmietnutí trestného stíhania v tejto veci. Ústavný súd zároveň vykonal ďalšie dokazovanie výsluchom svedkov prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu Komárno (ďalej len „dožiadany súd“).

Na základe vykonaného dokazovania ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Sťažovateľ ako kandidát č. 1 a odporkyňa ako kandidátka č. 4 sa uchádzali vo voľbách primátora mesta H., ktoré sa uskutočnili 2. decembra 2006, o funkciu primátora. Volebný obvod pozostával z 8 volebných okrskov. Počet voličov zapísaných vo volebných zoznamoch bol 6 413, obálky boli vydané 3 209 voličom, odovzdaných bolo 3 208 obálok, počet platných hlasov odovzdaných vo voľbách primátora bol 3 152. Počet platných

odovzdaných hlasov sťažovateľovi bol 1 386 a počet platných odovzdaných hlasov odporkyňni ako víťaznej kandidátke bol 1 550. Rozdiel hlasov medzi sťažovateľom a odporkyňnou ako víťaznou kandidátkou bol 164 hlasov. Zápisnica volebnej komisie bola bez pripomienok podpísaná všetkými členmi komisie a zapisovateľkou 2. decembra 2006.

Skutkové tvrdenia kupovania hlasov rómskych voličov opieral sťažovateľ o výpovede deviatich svedkov (Z. K., M. K., J. K., J. L., P. L., K. L., P. L. st., Ž. L. a G. S.), ktoré boli zaznamenané na DVD nosičoch. Ústavný súd sa s obsahom výpovedí svedkov oboznámil a následne prostredníctvom dožiadaného súdu vypočul svedkov, ktorí sa na výsluch dostavili.

Z výpovede Z. K. zaznamenatej na DVD nosiči vyplýva, že ho v deň volieb navštívili autom „Cigáni“, ktorí ho inštruovali „že treba voliť štvorku“, následne sa zúčastnil volieb. Po voľbách ho „zobrali... k tej osobe, kde nám dal dvesto korún“.

M. K. vo výpovedi zaznamenatej na DVD nosiči uviedol, že k nim v deň volieb prišiel „jeden Róm“, ktorý ich zobral „hlasovať, a bolo na tom číslo 4“ . Po voľbách „Zobrali nás do svojho domu, ponúkali nám jedlo, nezobrali sme si, dali nám 200 korún...“.

J. K. v zázname jeho výpovede na DVD nosiči uviedol, že k nim prišiel „jeden Róm“, ktorý ich zobral k „jednému Rómovi“, kde im bolo povedané, že dostanú 200 Sk, a bol im daný „papier, že na toto treba hlasovať“. Po vykonaní volebného aktu sa vrátili späť k uvedenému Rómovi, kde im ponúkli guláš a klobásu, ktoré si odmietli vziať, a následne ich odviezli domov a dali im 200 Sk.

Vo výpovedi pred dožiadaným súdom Z. K. svoju výpoveď vo vzťahu k priebehu uvedených udalostí uvedenú na DVD nosiči nepotvrdil, pretože uviedol, že pred tým, ako ich odviezli k volebnej miestnosti, boli privezení ku „G.“, ktorý ich inštruoval, koho majú voliť. Svoju výpoveď rozšíril o označenie osoby, ktorá ich o hlasovaní inštruovala (G.), avšak výpoveď o tejto skutočnosti po doplňujúcej otázke sťažovateľa zmenil tak, že inštrukcie týkajúce sa volieb im dal „cigánsky chlapec, ktorý nás bral“. Taktiež označil auto, ktorým boli privezení (s M. a J. K.) k volebnej miestnosti (červená LADA).

M. K. pred dožiadaným súdom zmenil svoju výpoveď o priebehu udalostí, keď vypovedal, že do ich domu prišiel „*cigánsky chlap, s ktorým chceli ísť spolu odovzdať do zberu železo na smetisko*“, a ponúkol im zárobok 200 Sk za 5 minút. Na rozdiel od výpovede na DVD nosiči uviedol, že nešli priamo voliť, ale doviedol ich ku „G.“, kde sa rozprávalo po „*cigánsky*“, čomu on nerozumel, a až následne odišli voliť, pričom „*museli zakrúžkovať číslo 4*“, za čo dostali 200 Sk, ktoré im vyplatili „*v tmavej uličke, aby nikto nevidel*“. Vo výpovedi označil tiež auto, ktorým boli privezení k volebnej miestnosti (staré auto modrá LADA). Svedok zároveň uviedol, že dostal od sťažovateľa ako bývalého primátora mesta H. byt.

Z výpovede J. K. pred dožiadaným súdom na rozdiel od jeho výpovede na DVD nosiči vyplýva iný priebeh udalostí, podľa ktorého s „*cigánom*“, ktorý k nim prišiel, išli priamo hlasovať, a až potom navštívili „Grófa“, ktorý im za to, že volili č. 4, osobne vyplatil 200 Sk (na rozdiel od výpovede M. K., ktorý tvrdil, že im peniaze vyplatili v tmavej uličke) a ponúkol guľáš, ktorý si nezobrali. Na otázku, či bol v deň volieb ovplyvňovaný koho má voliť za primátora a či mu za to sľúbili alebo dali odmenu, odpovedal, že to tak nebolo.

Ďalší svedkovia navrhnutí sťažovateľom – rodina L., v rámci svojich výpovedí zaznamenaných na DVD nosiči uviedli tieto skutočnosti:

Z výpovede J. L. na DVD nosiči vyplýva, že v deň volieb k nim „*prišlo... jedno auto s tou vetou, aby sme išli voliť a dostaneme 200 Sk na hlavu.*“ S ich súhlasom ich odviezli k volebnej miestnosti, kde v súlade s inštrukciami volili č. 4, a následne boli odvezení ku „R. K.“, kde dostali 200 Sk a tanier guľáša.

Výpoveď J. L. o priebehu udalostí v deň volieb bola zhodná s jeho výpoveďou na DVD nosiči. Vo vzťahu k priebehu natáčania a osôb prítomných pri natáčaní jeho výpovede kamerou uviedol: „*Ja som povedal pravdu a ujo L. (sťažovateľ, pozn.) ma natočil kamerou...*“ za prítomnosti „*ujo L. a p. M. (bývalý zástupca sťažovateľa)*“. Z jeho výpovede na základe doplňujúcich otázok vyplynula tiež skutočnosť, že v čase, keď bol primátorom H. sťažovateľ, brigádoval na mestskom úrade.

P. L. st. na DVD nosiči o priebehu udalostí v deň volieb týkajúcich sa kupovania hlasov vypovedal: „*Prišlo za mnou jedno auto, posadil ma do auta a išli sme voliť. Šofér mi dal papier, na ktorom boli čísla, ktoré mám zakrúžkovať... Keď sme sa vracali domov, šofér ma zobral domov a chlapec mi doniesol 200 Sk, môj syn.*“

Na dožiadanom súde P. L. st. svoju výpoveď doplnil tvrdením, že do volebnej miestnosti odviezlo auto celú rodinu (syna, ženu a synovu ženu), ďalej uviedol, že ho nikto v deň volieb neovplyvňoval koho má voliť, len šofér auta mu dal „*tie čísla*“, a uviedol „*ja som nedostal nič za to, od K. som nedostal nič, ale poslali mi 200,- Sk od chlapca*“. V súvislosti s nahrávaním svojej výpovede na DVD nosič udáva, že pri tejto udalosti bol prítomný „*L.*“ (svedok poukázal na sťažovateľa) a „*M., ten čo mal tú kameru*“. V závere svojej výpovede svedok uviedol, že M. Z. by volil v každom prípade.

P. L. ml. vo svojej výpovedi uviedol, že ich v deň konania volieb odviezli ku „*K. a on nám povedal, že ak pôjdeme voliť dá 200,- Sk, ak zakrúžkujeme č. 4, pani Z. Tak sme nasadli do auta, bol som tam s družkou, odniesli nás do volebnej miestnosti...*“ . Po hlasovaní ho spolu s družkou odviezli ku K., kde dostal 200 Sk. V rámci výpovede uviedol, že sťažovateľ mu „*pomohol aj so synom, keď bol chorý*“.

K. L. vo výpovedi zaznamenatej na DVD nosiči o priebehu udalostí v deň volieb uviedla: „*Prišlo jedno auto k nám, G. poslal k nám jedno vozidlo a povedal aby nás zobrali voliť. A to povedal G., aby sme zakrúžkovali číslo 4, číslo štyri na Z. Išli sme tam, zakrúžkovali sme číslo 4. Prišli sme naspäť ku G., G. dal nám 200 korún a tanier gulášu plus dva chlebíky.*“

Pred dožiadaným súdom svedkyňa K. L. potvrdila priebeh označených udalostí. Navyše vo vzťahu k sťažovateľovi uviedla: „*On nám a mojej rodine veľa pomohol mám choré dieťa*“. Ako dôvod vystúpenia pred kamerou uviedla: „*lebo nám veľa pomáhal*“ (sťažovateľ, pozn.).

Ž. L. vo svojej výpovedi zaznamenatej na DVD nosiči vo vzťahu k priebehu udalostí súvisiacich s kupovaním hlasov uviedla: „*Prišlo k nám taxík, bol uňho jeden papier a povedali aby sme išli voliť. Zakrúžkovali sme číslo 4. Išli sme naspäť ku G., a pýtal sa na koho sme hlasovali. Povedali sme: na číslo 4. Dal 200 korún a jeden guláš. G. je R. K.*“ Na výsluch pred dožiadaný súd sa následne táto svedkyňa nedostavila.

Svedok G. S. pred dožiadaným súdom potvrdil svoju výpoveď zaznamenanú na DVD nosiči, a to napriek tomu, že odporkyňa medzičasom ústavnému súdu predložila ním podpísané čestné vyhlásenie z 20. júna 2007, v ktorom túto svoju výpoveď poprel, resp. poukázal na to, že ju urobil za odplatu na podnet sťažovateľa po voľbách.

Svedok R. K., ktorý bol sťažovateľom označený za organizátora nezákonnej volebnej kampane, vo výpovedi pred dožiadaným súdom, ako aj v čestnom vyhlásení zo 4. júna 2007 doručenom ústavnému súdu odporkyňou, poprel akúkoľvek účasť na organizovaní nezákonnej volebnej kampane. Následne uviedol, že nemá žiadny vzťah k sťažovateľovi a ani k odporkyni. Taktiež potvrdil skutočnosť, že v deň konania volieb sa zdržiaval na svojom pozemku a v dome na Pivovarskej ulici v H., keď v rámci svojej výpovede uviedol: „*Sme boli doma, celá rodina, ani voliť sme neboli. Boli sme chorí, aj teraz som chorí.*“ Na otázku dožiadaného súdu, či v deň konania volieb bol prítomný na jeho pozemku na Pivovarskej ulici v H. aj niekto iný, uviedol „*Kto by mal prísť. Nebol tam nikto. Iba moja rodina... my sme 12 členná rodina*“. Na základe doplňujúcej otázky dožiadaného súdu, či v deň volieb usporiadal „*gulášovú party*“ na svojom pozemku, svedok uviedol: „*Ten deň sme zabíjali. Za to rozmýšľajú že som robil voľby, to bola zabíjačka, za to si oni myslia, že som tam niečo robil. Bola tam len naša rodina.*“ Na otázku dožiadaného súdu, či má prezývku, odpovedal: „*Ako ostatní Rómovia, Grófo. Každý má nejakú. Každý má tretie meno.*“ Dožiadaný súd ďalej z jeho výpovede vo vzťahu k jeho kandidatúre vo voľbách zistil, že kandidoval za „*SMER - HZDS... Išiel som za poslanca za HZDS a chcel som zastupovať rómsku menšinu*“. Na otázku právnej zástupkyne odporkyne, prečo by mal voliť, resp. podporovať kandidáta, ktorý nebol na zozname koalície, za ktorú kandidoval, uviedol: „*Ja som žiadny dôvod nemal, aby som nejakého primátora podporoval.*“

Prostredníctvom dožiadaného súdu boli vypočutí sťažovateľom navrhnutí svedkovia F. I., M. K. a P. O.

Svedok M. K. vo výpovedi uviedol: „*V predošlom volebnom období som bol zástupcom primátora mesta H., primátorom bol pán B... v deň volieb už od rána som monitoroval situáciu v H., aká je účasť voličov, koľkí chodia voliť, či nie sú nejaké nedostatky okolo volebných miestností. Potom som odišiel sám osobne voliť do Centra voľného času kde som natrafil na väčšiu skupinu rómskych spoluobčanov. Bolo mi divné, nakoľko rómski spoluobčania predtým sa nezúčastňovali volieb, viem to na sto percent, pretože bol som ako prisediaci vo volebných komisiách viackrát. Vychádzajúc von z volebnej miestnosti, zase som videl ako zaparkovalo jedno auto a vystúpili z auta rómski spoluobčania. Odchádzajúc z centra voľného času pred ďalšou volebnou miestnosťou, zbadal som ďalšiu skupinku rómskych spoluobčanov, ktorí takisto vystupovali z áut a šofér nebol dokonca Róm, ale biely. Chvíľku som tam zostal a Rómovia medzi sebou hovorili inštruktáž že majú krúžkovať kandidátku číslo 4 na post primátora. Potom som mal telefonát od viacerých občanov z mesta H., že čo sa deje, že Rómovia sa správajú neslušne, vykrikujú, majú cetlíky v rukách, vozia ich autami a tak to vyzerá, že organizovane. Dal som si tú námahu, že vychádzajúc z volebnej miestnosti, opýtal som sa jednej Rómky či volila a koho volila a prečo vôbec volila. Odpoveď bola taká, že áno volila a krúžkovala kandidátku číslo 4, nakoľko po odvolení majú dostať všetci Rómovia 200,- Sk a pohostenie. Potom som sa pýtal, že kde sa to deje. Povedali meno G., v jeho dome. Tak som išiel svojim autom do tej ulice, presvedčiť sa na vlastné oči či tam donášajú Rómov, keď odvolili. Bolo to pravdou, Rómovia bez zábran vystupovali z auta a išli dovnútra ku G. Po chvíľke vyšli von, usmievaví, som sa ich spýtal - čomu sa tak tešíte? Odpoveď bola taká, že dostali tých 200,- Sk aj pohostenie, za to že krúžkovali kandidátku číslo 4. Potom som postupoval do ďalšej volebnej miestnosti do základnej školy maďarskej – vtedy práve tiež prišlo jedno motorové vozidlo, vystúpili rómski spoluobčania a čakali ich tam ľudia, ktorí boli blízki kandidátke číslo 4. Títo znovu odišli voliť, ale až po debate s nimi. Tieto veci čo som zisťoval, som hlásil aj pánovi B., on sa tiež o tom presvedčil, volal som štátu políciu, ktorí so služobným autom prešli okolo domu Kováča Róberta. Tí Rómovia, ktorí sa vnútri zdržiavali, dostali pokyn, aby boli ticho, aby nehovorili, zavreli sa okná aj dvere. Keď odchádzali z domu, ešte zdôrazňovali, aby nikomu o tom nič nehovorili. O tom vlastne, že*

museli krížkovať číslo 4 dostali 200,-Sk. Potom som išiel voliť s mamou, lebo mama volila inde. Tak isto sme natrafili na skupinu cigánov, ešte nás pozdravili, bolo to okolo 5-tej. Znovu som sa ich opýtal, prečo volili, či vôbec volili. Bolo mi povedané, že áno volili, hromadne ich brali ako Rómov do volebných miestností, keď odvolili, zobrali ich do bytu K., kde dostávali to, čo mali sľúbené. Povedal som, že to je nečestné, prečo sa tak správajú. Odpoveď bola taká, že sú v zlej finančnej situácii a zide sa im tých 200,- Sk. Takže ja som bol presvedčený po viacerých rozhovoroch už potom, že v deň volieb sa kupčilo s Rómskymi hlasmi.“

Svedok P. O. vo výpovedi uviedol: *„Keď som išiel voliť, volím na Športovej ulici a tam sa mi zdalo, že tam je viac Rómov, ktorí húfne prichádzali v skupinkách a potom ešte niektorých nosili autami. Keď som odvolil, išiel som okolo celého H. a všade bola väčšia koncentrácia Rómov v ten deň. Potom keď som išiel po H. tak tam ich zväžali ku G. toto som videl, iné vám neviem povedať.“*

Svedok F. I. pred dožiadaným súdom vypovedal takto: *„Bol som členom volebnej komisie, a v našom okrsku Rómovia neboli voliť, lebo tam nepatrí ani jeden a v poludňajších hodinách keď som už ja išiel voliť do druhého okrsku tak zastavil som tam autom a vtedy akurát zastavili tam aj dve tri autá predom mnou, z čoho vystupovali samí Rómovia. A dalo sa vidieť, že ich tam niekto organizuje, kde majú ísť. Nikdy som ich nevidel, že boli voliť. Potom som išiel odvoliť a aj vnútri som videl, že sa správali tak čudne. Mali papieriky v ruke. Viac k tomu neviem dodať. V najbližších dňoch som počul v meste, každý o tom hovoril, že dostávali 200,- Sk a boli na guláši u pána R. K. Ja ho poznám osobne - toho pána Kováča a bol som za ním osobne, že prečo to takto robil, či je to pravda. A on mi hovoril, že o tom nemôže hovoriť, ani pravdu že nemôže povedať, lebo ho zjedia vlci...“*

Ústavný súd nariadil prostredníctvom dožiadaného súdu aj výsluch 45 svedkov určených náhodným výberom zo sťažnosti nespokojných občanov (ďalej „svedkovia zo sťažnosti nespokojných občanov“), ktorú predložil sťažovateľ a na ktorej sa nachádza text *„Svojim podpisom vyjadrujeme nespokojnosť s nedemokratickým priebehom komunálnych*

volieb v meste H., ktoré sa konali 2. decembra 2006. Odmietame výsledok volieb na post primátora mesta H., ktorý bol dosiahnutý nečestným spôsobom“.

Z celkového počtu predvolaných svedkov zo sťažnosti nespokojných občanov sa na výsluch nedostavilo 13 (M. K., H., G. H., H., Z. B., H., Z. M., H., L. F., H., A. S., H., A. D., H., R. Ž., H., P. K., H., A. Z., H., Z. B., H., Z. K., H. a T. D., H.) a dostavilo sa 32, ktorí boli vo veci vypočutí (K. M., H., J. B. B., H., F. S., H., V. P., H., M. F., H., A. T., H., E. S., H., S. K., H., F. B., H., E. P., H., A. K., H., Z. H., H., E. K., H., F. P., H., A. Ď., H., T. B. H., F. G., H., E. J., H., E. B., H., E. F., H., A. H., H., R. P., H., E. K., H., J. P., H., Z. I., H., M. C., H., N. M., H., G. T., H., O. D., H., Š. G., H., R. S., H., J. B., H.).

Svedkom zo sťažnosti nespokojných občanov, ktorí sa zúčastnili výsluchu (32 osôb) ústavný súd prostredníctvom dožiadaného súdu položil tieto otázky:

«1. Aký je Váš vzťah k sťažovateľovi L. B., kandidátovi na funkciu primátora mesta H. vo voľbách 2. decembra 2006, a primátorke JUDr. M. Z., ste v príbuzenskom vzťahu alebo v inom vzťahu?

2. Podpísali ste listinu označenú ako „PRÍLOHA SŤAŽNOSTI - Zoznam a podpisy navrhovateľov/sťažovateľov“, ktorú Vám predkladáme na nahliadnutie?

(Pokyn pre vypočúvateľa: Predložte konkrétnemu svedkovi len konkrétnu stranu, na ktorej sa nachádza jeho meno farebne zvýraznené.)

3. Uvedte konkrétne, z akého dôvodu ste túto listinu podpisovali?

4. Keď ste túto listinu podpisovali, bola k nej pripojená aj iná listina, ak áno, s akým textom?

5. Popíšte okolnosti, prípadne udalosti, na ktoré si pamätáte v súvislosti s voľbami primátora mesta H. konaných 2. decembra 2006?»

Na základe výpovedí týchto 32 svedkov zo sťažnosti nespokojných občanov súhrnne vyplýva, že neboli v žiadnom vzťahu k sťažovateľovi či odporkyňi, podpísanie sťažnosti nespokojných občanov potvrdili, pričom na existenciu listiny s textom v slovenskom jazyku aj maďarskom jazyku si pamätala väčšina vypočúvaných svedkov, avšak vzhľadom na časový odstup si znenie textu väčšina nepamätala.

Zo sťažnosti nespokojných občanov 9 vypočutých svedkov (F. S., V. P., A. K., F. P., A. Ď., F. G., E. B., E. K., R. S.) nemalo žiadnu vedomosť o vedení nezákonnej volebnej kampane v deň volieb a ani o žiadnych iných skutočnostiach svedčiacich o nezákonnosti volieb. Svedkyňa M. F., ktorá bola členkou jednej z okrskových volebných komisií, sa len zdalo nezvyčajným to, že sa volieb zúčastnilo viac rómskych občanov, ako to bolo dovtedy obvyklé.

Ďalších 20 vypočutých svedkov (K. M., J. B. B., A. T., E. S., F. B., Z. H., E. K., T. B., E. J., E. F., A. H., R. P., J. P., Z. I., M. C., N. M., G. T., Š. G., J. B. a O. D.) ako dôvody, ktoré ich viedli k podpísaniu sťažnosti nespokojných občanov mesta H., ako aj k opisu okolností a udalostí súvisiacich s priebehom volieb primátora mesta H., uviedli, že o kupovaní hlasov rómskych voličov v prospech odporkyne sa dozvedeli až po týchto voľbách z počutia od iných osôb, pretože sa o tom v meste H. hovorilo, alebo im to oznámili samotní Rómovia. Nikto z vypočutých svedkov neuviedol konkrétne mená osôb, od ktorých sa o týchto skutočnostiach dozvedeli, t. z. neuviedol mená osôb, ktoré by mohli byť priamymi svedkami „*kupovania hlasov rómskych voličov*“. Spomedzi nich 5 svedkovia (J. B. B., Z. I., G. T., Š. G. a O. D.) zároveň potvrdili, že v deň konania volieb videli, ako Rómov rozvážali rôzne autá k volebným miestnostiam. Svedkyňa A. T. uviedla, že Rómovia boli následne nakupovať v obchode so zeleninou, v ktorom vypomáhala, napriek tomu, že v tomto období nemali vyplatené sociálne dávky a zvyčajne chodia nakupovať len v deň ich výplaty. Pri týchto nákupoch Rómovia hovorili o tom, že peniaze majú za voľbu odporkyne.

Všetci uvedení 20 svedkovia ako dôvod podpísania sťažnosti nespokojných občanov uviedli nedemokratický priebeh volieb, ako aj nesúhlas s ich výsledkami.

Z celkového počtu vypočutých svedkov zo sťažnosti nespokojných občanov S. K. a A. P. potvrdili, že videli, ako si Rómovia pred volebnou miestnosťou rozdávali „*papierik*“ s číslom 4, resp. sa rozprávali o tom, že dostanú peniaze za to, ak budú voliť uvedené číslo.

V súvislosti s trestným oznámením sťažovateľa si ústavný súd 15. marca 2007 vyžiadal od Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Komárne, odboru skráteneho vyšetrovania uznesenie sp. zn. ČVS: ORP-8/OSV-KN-07-Fk z 9. januára 2007, z ktorého zistil, že trestné stíhanie nezačalo a podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku bola predmetná vec príslušným policajným orgánom odmietnutá z dôvodu, že v danom prípade nedošlo k naplneniu formálnych znakov prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 1 Trestného zákona.

B. Výhodiská právneho posúdenia

1. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Podľa čl. 30 ods. 1 prvej vety ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Podľa § 30 ods. 1 a 2 volebného zákona volebná kampaň (ďalej len „kampaň“) je činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameraná na podporu alebo slúžiaca na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta vrátane inzercie alebo reklamy prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania podľa odseku 4, hromadných informačných prostriedkov, plagátov alebo iných nosičov informácií. Kampaň sa začína 17 dní a končí sa 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané.

Podľa § 30 ods. 15 volebného zákona porušenie pravidiel o vedení volebnej kampane podľa tohto zákona sa postihuje podľa osobitných predpisov.

2. Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov v danom štáte, ktorí dosiahli určenú vekovú hranicu, jednak svojim hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo).

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (mutatis mutandis PL. ÚS 34/99). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (mutatis mutandis PL. ÚS 21/94).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy. Podľa tohto ustanovenia zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Toto ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98).

Právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné

porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už sponchybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Tzv. kupovanie hlasov voličov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu hodnotené ako závažne porušenie ustanoveného zákazu volebnej kampane, pretože ide o aktivitu na získanie voličských hlasov počas volieb, ktorá zasahuje do samotnej podstaty volebného (aktívneho či pasívneho) práva zaručeného v čl. 30 ústavy (m. m. PL. ÚS 5/03).

Ústavný súd už judikoval, že je to predovšetkým sťažovateľ, ktorý v konaní o zákonnosti volieb znáša dôkazné bremeno v tom zmysle, že musí nezákonnosť volieb nielen namietat', ale svoje tvrdenie aj doložiť exaktnými dôkazmi (PL. ÚS 17/94).

Pokiaľ ide o tieto zásady a kritéria, ústavný súd posúdil, či sťažovateľom namietané skutočnosti svedčia o porušení citovaných ustanovení ústavy a volebného zákona.

C. Záver - právne posúdenie

Na základe vykonaných dôkazov ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom navrhnutí deväť priami svedkovia (Z. K., M. K., J. K., J. L., P. L., K. L., P. L. st., Ž. L. a G. S.) svojimi výpoveďami potvrdili, že v deň konania volieb primátora mesta H. boli nabádaní k účasti na nich a k odovzdaniu hlasu v prospech odporkyne ako kandidátky č. 4 za odplatu 200 Sk a poskytnutie pohostenia na pozemku sťažovateľom označeného organizátora nezákonnej volebnej kampane R. K.

U týchto svedkov ide o skupiny osôb previazaných rodinnými vzťahmi, ktoré neskrývali skutočnosť, že sťažovateľa poznajú a v minulosti počas obdobia, keď bol

primátorom H., im bola z jeho strany, resp. zo strany mesta H., poskytnutá pomoc (svedok J. L. brigádoval na mestskom úrade, svedkovia P. a K. L. vypovedali, že im sťažovateľ pomohol nielen s chorým synom, ale aj ako celej rodine, M. K. dostal v uvedenom období od mesta H. byt), v dôsledku čoho ani neskrývali svoj pozitívny vzťah k nemu (vo výpovediach členovia rodiny L. označovali familiárnymi označeniami typu „*ujo L.*“ a „*ujo M.*“, ako sťažovateľa, tak aj jeho bývalého zástupcu na poste primátora – M. K.).

Z výpovedí Z., M. a J. K. vyplýva, že sa volieb zúčastnili spoločne. Obsah jednotlivých výpovedí týchto svedkov zaznamenaný na DVD nosičoch a v zápisnici o výsluchu pred dožiadaným súdom je však poznačený vnútornými nezrovnalosťami, napr. rozdiel medzi výpoveďami Z. a M. K. na DVD nosičoch a ich výpoveďami pred dožiadaným súdom o priebehu udalostí volieb pred príchodom do volebnej miestnosti (na zázname na DVD nosiči vypovedali, že išli priamo do volebnej miestnosti, a pred dožiadaným súdom, že išli najprv ku „*G.*“ a následne do volebnej miestnosti), výpovede týkajúce sa osoby, ktorá ich inštruovala o skutočnosti, koho majú voliť (vo výpovedi na DVD nosiči uviedli, že ich inštruoval „*Cigán*“, ktorý pre nich prišiel a pred dožiadaným súdom, že to bol „*G.*“). Ústavný súd konštatuje nezrovnalosti vyplývajúce z porovnania obsahu výpovedí týchto svedkov (napr. výpovede sa nezhodujú pri opise priebehu udalostí pred príchodom do volebnej miestnosti; pri opise osoby, ktorá ich mala inštruovať v deň volieb, pri opise miesta vyplatenia finančnej odmeny a osoby, ktorá im ju vyplatila; ani pri identifikácii auta, ktoré ich malo odviezť k volebnej miestnosti). Zo záznamov výpovedí svedkov K. zachytených na DVD nosičoch počuť, aj usmerňovanie ich výpovedí osobami, resp. osobou, ktorá stojí za kamerou.

Ani rodina L. o priebehu udalostí súvisiacich s kupovaním hlasov voličov v deň volieb nevypovedala jednotne a vo výpovediach jednotlivcov sú rozdiely v opise priebehu udalostí pred príchodom do volebnej miestnosti v deň volieb ako i pri opise získania peňazí za kupované hlasy, napr. z výpovede P. L. st. vyplýva, že spolu s manželkou a synom (P. L. ml.) s jeho manželkou (K. L.) ich odviezli priamo do volebnej miestnosti autom, ktorého šofér ich inštruoval, koho majú voliť, a následne mu po synovi (P. L. ml.) poslali 200 Sk. Z výpovedí P. L. ml. aj K. L. však vyplýva, že ich v deň volieb najprv dovezli ku „*G.*“, ktorý im podal inštrukcie o hlasovaní, a až následne boli odvezení k volebnej miestnosti.

Svojou výpoveďou P. L. ml. taktiež nepotvrdil skutočnosť tvrdenú jeho otcom (P. L. st.), že v deň volieb za neho za vykonané hlasovanie prevzal 200 Sk, ktoré mu následne odovzdal.

Svoju výpoveď zaznamenanú na DVD nosiči o kupovaní hlasov v predmetných voľbách pred dožiadaným súdom potvrdil aj svedok G. S. V spisovom materiáli ústavného súdu sa však nachádza aj čestné vyhlásenie G. S. z 20. júna 2007, podpísané ním a ďalšími dvomi prítomnými osobami, v ktorom svoju výpoveď zaznamenanú na DVD nosiči poprel a uviedol, že ju poskytol za finančnú odmenu na podnet sťažovateľa.

Svedok M. K., ktorý podľa výpovede nebol v týchto voľbách ovplyvňovaný, potvrdil sťažovateľom opísané skutočnosti o priebehu volieb a kupovaní hlasov rómskych voličov zhodne s výpoveďou F. I., s ktorým sú v príbuzenskom vzťahu. V tejto súvislosti treba uviesť, že svedok M. K. v období, v ktorom bol sťažovateľ primátorom mesta H., pôsobil vo funkcii zástupcu primátora a o jeho pozitívnom vzťahu k sťažovateľovi svedčí i fakt, že spoločne s ním zabezpečoval dôkazy, ktoré boli v tejto veci predložené ústavnému súdu („získavanie svedkov“, nahrávanie výpovedí svedkov na DVD nosiče).

Ďalší svedok P. O. vo svojej výpovedi potvrdil, že videl väčšiu koncentráciu Rómov v H. v deň volieb, ktorých zväžali ku „G.“. Zo spisu je tiež zrejmý kamarátsky vzťah sťažovateľa a tohto svedka, ktorý pôsobil ako manažér futbalového klubu v H. v čase, keď bol sťažovateľ primátorom mesta H. Tento svedok mu taktiež pomáhal získavať výpovede svedkov (K.) o manipulácii volieb.

Naproti týmto svedectvám stojí výpoveď R. K., ktorého sťažovateľ označil za organizátora namietanej volebnej kampane. R. K. poprel akúkoľvek účasť na organizovaní tejto nezákonnej volebnej kampane a uviedol, že on ani jeho rodina voliť v týchto voľbách neboli, pretože boli chorí, v deň konania volieb sa konala na jeho pozemku zabíjačka, na ktorej sa zúčastnila len jeho dvanásťčlenná rodina, on sám bol v predmetných voľbách kandidátom za inú politickú stranu a žiadny dôvod podporovať kandidáta inej politickej strany nemal.

Ďalší vypočutí svedkovia vybraní náhodným výberom ústavným súdom zo sťažnosti nespokojných občanov sa vo väčšine prípadov o kupovaní hlasov rómskych občanov dozvedeli až po voľbách z počutia od iných osôb, ktorých totožnosť nevedeli uviesť, rovnako ako nevedeli uviesť, či išlo o priamych svedkov označených udalostí alebo nemali žiadnu vedomosť o vedení nezákonnej kampane.

Svedkovia (J. B. B., Z. I., G. T., Š. G. a O. D.) vo svojich výpovediach uviedli, že boli svedkami toho, ako Rómov zväžali autá k volebným miestnostiam, resp. bol nezvyčajne vysoký počet Rómov, ktorí sa zúčastnili volieb (M. F.). Jedna svedkyňa (A. T.) vo výpovedi poukázala na skutočnosť, že Rómovia v deň volieb nakupovali napriek tomu, že v tomto období nedostali sociálne dávky, čo je pre nich atypické správanie, a taktiež spolu s ďalšími dvomi svedkami (S. K. a A. P.) vypovedala, že počula, ako sa Rómovia medzi sebou rozprávajú o tom, že za hlasovanie v prospech odporkyne im boli, resp. budú vyplatené peniaze.

Ústavný súd konštatuje, že z rozsiahleho dokazovania vykonaného v predmetnej veci deviatimi sťažovateľom označení svedkovia potvrdili ich ovplyvňovanie v deň volieb. Hodnovernosť uvedených svedectiev namietla v konaní pred ústavným súdom odporkyňa (pozri I. časť tohto rozhodnutia). Z výpovedí týchto svedkov v predmetnej veci je zrejмый pozitívny vzťah týchto osôb k sťažovateľovi, ktorý mohol mať vplyv na ich výpoveď a ktorý spolu s viacerými zistenými nezrovnalosťami v ich výpovediach podstatným spôsobom znižujú celkovú výpovednú hodnotu týchto svedectiev ako jediných priamych dôkazov sťažovateľom tvrdeného kupovania hlasov.

Uvedené svedectvá boli v predmetnom konaní navyše spochybnené tvrdeniami odporkyne samej, ktorá akúkoľvek manipuláciu volieb z jej strany poprela, ďalej svedectvom svedka R. K., ktorého záujem na výsledku volieb primátora sa sťažovateľovi nepodarilo žiadnym spôsobom preukázať, ako aj skutočnosť, že ani v trestnom konaní iniciovanom sťažovateľom pre jeho podozrenie z prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 1 Trestného zákona neboli v tomto ohľade preukázané relevantné okolnosti svedčiace o kupovaní hlasov v predmetných volieb.

Z náhodne ústavným súdom vybraných svedkov zo sťažnosti nespokojných občanov väčšina potvrdila, že boli svedkami udalostí (zvážanie Rómov k volebným miestnostiam, nakupovanie Rómov mimo obdobia, keď im boli vyplatené sociálne dávky, svedectvá o počutí, že Rómovia medzi sebou rozprávali, že za hlasovanie v prospech odporkyne dostanú 200 Sk), ktoré ich viedli k vytvoreniu záveru, že v predmetných voľbách došlo ku kupovaniu hlasov voličov. Tieto okolnosti smerujúce u uvedených osôb k vytvoreniu predpokladu o manipulácii volieb však v konaní pred ústavným súdom neboli potvrdené dôkazmi majúcimi takú intenzitu, ktorá by mohla viesť k prijatiu záveru o manipulácii volieb odporkyňou.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že vykonanými dôkazmi nebolo bez pochybností preukázané tvrdenie sťažovateľa, že došlo ku kupovaniu hlasov u jednotlivých ním navrhnutých svedkov v predmetnom konaní, a ani u ďalších v konaní vypočutých svedkov.

Ústavný súd už konštatoval, že základným predpokladom úspešnosti návrhu na vydanie rozhodnutia ústavného súdu o neplatnosti voľby kandidáta na poslanca alebo starostu (primátora) je zistenie, že došlo k porušeniu ustanovení volebného zákona spôsobom, ktorý mohol ovplyvniť výsledok voľby dotknutého kandidáta.

V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že aj keby bolo hodnoverným spôsobom preukázané tvrdenie deviatich svedkov, uvedenú okolnosť samu o sebe treba posudzovať v súvislosti s celkovým počtom oprávnených voličov, ako aj rozdielom v počte platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na voľbu primátora mesta H. a zároveň s prihliadnutím na všetky okolnosti danej veci.

Na základe uvedeného podľa ústavného súdu výpovede svedkov, ktorí aspoň čiastočne uviedli, že boli svedkami udalostí, ktoré ich viedli k vytvoreniu záveru o manipulácii volieb, resp. tzv. kupovaní hlasov rómskych voličov, vzhľadom na vysoký rozdiel medzi počtom odovzdaných platných hlasov pre sťažovateľa a odporkyňu ako víťaznú kandidátku (164), nemožno v okolnostiach tohto prípadu považovať za dôkaz,

ktorým by bolo možné preukázať, že došlo k porušeniu volebného zákona takej intenzity a rozsahu, ktoré mohlo ovplyvniť samotný výsledok volieb primátora mesta H.

Z vykonaného dokazovania, v ktorom došlo minimálne k spochybneniu výpovedí väčšiny sťažovateľom označených svedkov, podľa názoru ústavného súdu nebola dostatočne sťažovateľom preukázaná existencia možnosti ovplyvnenia voličov v deň konania volieb, v dôsledku ktorej by v danom prípade mohlo dôjsť k ovplyvneniu slobodnej súťaže politických síl.

Všetky uvedené konkrétne okolnosti, vykonané dôkazy, intenzita a spôsob porušenia volebného zákona viedli ústavný súd k záveru, že nedošlo v porušení volebného zákona ústavne relevantným spôsobom a teda spôsobom, ktorý by mohol ovplyvniť výsledok napadnutých volieb primátora mesta H. Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2008